

Förvaltningsrätten i Umeå
Box 193
901 05 Umeå

Ansökan om upphandlingsskadeavgift

Sökande

Konkurrensverket, 103 85 Stockholm

Motpart

Skellefteå Kraft Elnät AB, Kanalgatan 71, 931 80 Skellefteå

Saken

Upphandlingsskadeavgift enligt 21 kap. 1 § 3 lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF)

Yrkande

Konkurrensverket yrkar att förvaltningsrätten enligt 21 kap. 1 § 3 LUF beslutar att Skellefteå Kraft Elnät AB ska betala tvåhundraåtjugofemtusen (225 000) kronor i upphandlingsskadeavgift.

Grunder

1. Skellefteå Kraft Elnät AB (SKEAB) har brutit mot 19 kap. 9 § LUF genom att den 20 juni 2019 ingå avtal om materiel till Vitberget, Bergsbyn och Rönnskär utan föregående annonsering, se bilaga 1. Eftersom förutsättningarna för att ingå avtal utan föregående annonsering saknades utgör avtalet en otillåten direktupphandling.

Bakgrund och omständigheter

2. I oktober 2017 tecknade Skellefteå Kommun och SKEAB:s moderbolag, Skellefteå Kraft AB, ett samarbetsavtal med ett externt bolag. Samarbetsavtalet rörde bland annat framtida elnätsanslutningar inför etableringen av en industriverksamhet.
3. Etableringen skulle genomföras enligt en avtalad tidsplan som bestämdes i april 2018. Tidsplanen kom till SKEAB:s kännedom under våren 2018.
4. Den 13 mars 2019 annonserade Skellefteå Kraft AB en ramavtalsupphandling som benämndes Materiel 170 kV L1 S3 ST15 Vitberget – ST18 Bergsbyn, L7S4 ST18 Bergsbyn – ST19 Rönnskär, UH/19/49 (Upphandling 1) med anledning av etableringen. Upphandling 1 genomfördes som ett förenklat förfarande enligt LUF och omfattade även koncerndotterbolagen SKEAB, Energiservice Skellefteå AB och Skellefteå Fibernät AB, se bilaga 2. Värdet uppskattades till 4 000 000 kronor.
5. Två leverantörer lämnade anbud.
6. Den 16 april 2019 meddelades tilldelningsbeslut i Upphandling 1, enligt vilket Necks Electric AB (Leverantören) tilldelades kontraktet.
7. Den 29 april 2019 fick SKEAB kännedom om att det inkommit en ansökan om överprövning av Upphandling 1 till Förvaltningsrätten i Umeå. Såvitt framgår av Konkurrensverkets utredning löpte därefter den förlängda avtalsspärren och det framställdes inga yrkanden om att avtalsspärren skulle hävas.¹

---

¹ När en ansökan om överprövning av en upphandling har gjorts, fortsätter enligt 20 kap. 1 och 8 §§ LUF, avtalsspärr att gälla under handläggningen i förvaltningsrätten (s.k. förlängd avtalsspärr). Rätten får dock under vissa förutsättningar besluta att den förlängda avtalsspärren inte längre ska gälla.

8. Den 12 juni 2019 gjorde SKEAB en beställning från Leverantören avseende materiel till Vitberget, Bergsbyn och Rönnskär med beställningsnummer 19055.
9. Samma dag som beställningen, den 12 juni 2019, informerade SKEAB:s moderbolag Skellefteå Kraft AB Konkurrensverket om avsikten att ingå avtal enligt beställningen utan föregående annonsering enligt LUF.
10. SKEAB informerade dock inte domstolen eller motparten i den pågående överprövningen om direktupphandlingen.
11. Den 20 juni 2019 slöts ett avtal mellan SKEAB och Leverantören (Avtalet) med anledning av beställningen. Det är detta avtal, som inte föregicks av annonsering enligt LUF, som omfattas av Konkurrensverkets ansökan.
12. Avtalet avser huvudsakligen samma upphandlingsföremål som Upphandling 1 och avser samma artiklar som framgår av prislistan i upphandlingen. Syftet med Avtalet var också, i likhet med syftet med Upphandling 1, att möjliggöra elnätsanslutning för den aktuella byggplatsen för den tänkta etableringen av industriverksamheten och för den färdiga etableringen. Till skillnad från Upphandling 1 är dock Avtalet inte ett ramavtal, utan ett leveransavtal, vilket innebär att anskaffningens volym är fastställd på förhand. Avtalets värde om cirka 3 200 000 kronor (se nedan punkt 32) är också något lägre än värdet av Upphandling 1, som värderades till 4 000 000 kronor.
13. Den 5 augusti 2019 beslutade Förvaltningsrätten i Umeå att Upphandling 1 inte fick avslutas innan rättelse gjorts på så sätt att en ny prövning av anbuden genomförts. Av domen framgår att anbudet från Leverantören rätteligen skulle ha förkastats.²
14. SKEAB överklagade förvaltningsrättens dom till Kammarrätten i Sundsvall.
15. Den 23 augusti 2019, det vill säga två månader efter att Avtalet slöts, avbröts Upphandling 1 med hänvisning till att det uppmärksammats att inget av anbuden uppfyllde kraven.
16. Den 27 september 2019 fattade Kammarrätten i Sundsvall beslut om att avskriva målen från vidare handläggning.³
17. Upphandling 1 har därefter inte annonserats på nytt.

---

² Se Förvaltningsrätten i Umeås dom den 5 augusti 2019 i mål nr 972-, 974-, 975- och 977-19.

³ Se Kammarrätten i Sundsvalls beslut den 27 september 2019 i mål nr 2411-2414-19.

Avtalet den 20 juni 2019 omfattas av LUF

18. Enligt 1 kap. 2 § LUF gäller lagen för upphandlande enheters upphandling av byggtreprenader, varor och tjänster för verksamhet inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster.
19. SKEAB är en upphandlande enhet enligt LUF.
20. Med upphandlande enheter enligt LUF avses bland annat sådana företag som en upphandlande myndighet kan utöva ett bestämmande inflytande över. Detta framgår av 1 kap. 22 § första stycket LUF.
21. Ett bestämmande inflytande ska anses finnas om en upphandlande myndighet, direkt eller indirekt, i förhållande till ett företag innehar mer än hälften av andelarna i företaget eller kontrollerar majoriteten av röstetalet på grund av aktieäggande eller motsvarande eller kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets styrelse eller motsvarande ledningsorgan. Det framgår av 1 kap. 22 § andra stycket LUF.
22. Den upphandlande myndigheten Skellefteå kommun utövar ett bestämmande inflytande över SKEAB. SKEAB är ett helägt dotterbolag till Skellefteå Kraft AB, som i sin tur är helägt av Skellefteå Stadshus AB som ägs av Skellefteå kommun. Ledamöterna i SKEAB:s styrelse utses av kommunfullmäktige i Skellefteå.
23. För att LUF ska vara tillämplig krävs också att upphandlingen avser sådan verksamhet som omfattas av LUF.
24. Avtalet den 20 juni 2019 avser sådan verksamhet som omfattas av LUF.
25. Av 2 kap. 1 § 1 LUF framgår att verksamhet som avser tillhandahållande eller drift av fasta publika nät i samband med produktion, transport eller distribution av bland annat el omfattas av lagen.
26. Föremålet för SKEAB:s verksamhet är nätverksamhet för överföring och distribution av elektrisk energi, data och telefoni samt därmed förenlig verksamhet. Ändamålet är att utgöra Skellefteå kommuns organ för nätverksamhet innefattande överföring av elektrisk energi till annan, utförande av drift och underhåll på elektriska anläggningar samt byggande och förvaltning av infrastruktur för tele- och datakommunikation.

27. SKEAB bedriver således sådan nätverksamhet för överföring och distribution av elektrisk energi som omfattas av 2 kap. 1 § LUF. Anskaffningar som genomförs för utövandet av den verksamheten ska därför ske i enlighet med LUF.
28. Avtalet den 20 juni 2019 är ett varukontrakt enligt 1 kap. 25 § LUF och syftar till att möjliggöra utförandet av elnätsverksamheten. Det omfattas därför av LUF.

Avtalet den 20 juni 2019 är en otillåten direktupphandling

29. Enligt 19 kap. 1 § LUF är 19 kap. LUF tillämpligt på upphandlingar vars värde beräknas understiga det tröskelvärde som avses i 5 kap. 1 § LUF. Under 2019 var tröskelvärdet för varor 4 201 678 kr.
30. Enligt huvudregeln i 19 kap. 9 § LUF ska upphandlingar annonseras och alla leverantörer ska därigenom få möjlighet att lämna, respektive ansöka om att få lämna, anbud. Upphandlingar med ett värde som understiger den så kallade direktupphandlingsgränsen (1 092 436 kronor) behöver inte annonseras. För att avtal med ett värde som överstiger direktupphandlingsgränsen ska få ingås utan föregående annonsering krävs att något av de särskilt angivna undantagen i LUF är tillämpliga. Undantagen från skyldigheten att annonsera upphandlingar ska tolkas restriktivt.⁴

Upphandlingens värde

31. Enligt 19 kap. 8 § LUF är värdet av en upphandling det totala belopp som ska betalas i upphandlingen. När värdet bestäms ska options- och förlängningsklausuler som anges i något av upphandlingsdokumenten inbegripas som om de hade utnyttjats.
32. Det totala belopp som SKEAB ska betala med anledning av Avtalet uppgår till 3 232 109 kronor exklusive mervärdesskatt. Upphandlingens värde ska därför bestämmas till detta belopp.
33. Värdet av den aktuella upphandlingen överstiger direktupphandlingsgränsen men understiger tröskelvärdet. Upphandlingen borde därför ha föregåtts av annonsering enligt 19 kap. 9 § LUF, om det inte förelåg något undantag från kravet på annonsering.

---

⁴ Se bland annat EU-domstolens uttalanden i mål C-199/85 *Kommissionen mot Italien*, punkt 14, de förenade målen C-20/01 och C-28/01 *Kommissionen mot Tyskland*, punkt 58, mål C-385/02 *Kommissionen mot Italien*, punkt 19, mål C-394/02 *Kommissionen mot Grekland*, punkt 33 och mål C-26/03 *Stadt Halle*, punkt 46. Se även förarbetsuttalanden i prop. 2006/07:128 s. 291 och 460 samt Högsta förvaltningsdomstolens uttalanden i RÅ 2005 ref. 10, RÅ 2008 ref. 79 och RÅ 2009 not 134.

Något undantag från krav på annonsering är inte tillämpligt

34. SKEAB har, under Konkurrensverkets utredning, gjort gällande att det har förelegat skäl för undantag med hänvisning till synnerlig brådska.
35. Under vissa förutsättningar kan det finnas skäl för undantag från annonsering med stöd av synnerlig brådska enligt 19 kap. 7 § och 6 kap. 8 § LUF. För att sådan synnerlig brådska ska anses föreligga krävs dock att brådskan beror på omständigheter som inte kan tillskrivas och som inte heller har kunnat förutses av den upphandlande enheten.⁵ Exempelvis utgör inte ett vägrat myndighetsgodkännande före en viss fastställd tidsgräns en oförutsedd händelse och inte heller har det förhållandet att en tillsynsmyndighet angett en tidsfrist inom vilken ett arbete måste utföras ansetts utgöra en omständighet som inte hade kunnat förutses. Omständigheterna ska ha medfört att tidsfristerna för annonsering inte har kunnat iakttas. Det ska vidare ha varit absolut nödvändigt att genomföra anskaffningen. Kravet på nödvändighet gäller både avtalets föremål och dess omfattning. Upphandlingsföremålet ska vara av en nödvändig karaktär och upphandlingen får enbart omfatta det omedelbara behovet.⁶ Samtliga dessa förutsättningar måste vara uppfyllda för att undantaget ska kunna tillämpas.
36. De omständigheter som SKEAB hänvisar till utgör inte skäl att tillämpa undantaget för synnerlig brådska.
37. SKEAB har i första hand gjort gällande att brådska uppstått till följd av att upphandlingen överprövats. SKEAB har vidare hänvisat till den tidsplan som avtalats för etableringen av industriverksamheten. SKEAB har också översiktligt hänvisat till en tillståndsansökan. Enligt SKEAB har tillståndsförfarandet påverkat projekteringen och upphandlingens utformning, samt varit tidsdrivande. SKEAB uppger att det är svårt att uppskatta tidsåtgången på förhand, samt att tillståndet ger indikationer om vissa materialval, ledningssträckning m.m.
38. I vissa undantagssituationer där en överprövning drar ut på tiden mer än vad som kan förväntas kan det röra sig om sådana exceptionella omständigheter

---

⁵ Omständigheterna får inte till någon del vara hänförliga till den upphandlande enheten. Jfr prop. 2009/10:180 s. 198, 344 f. och 386, samt mål C-385/02 Kommissionen mot Italien, p. 25-28.

⁶ Kravet på absolut nödvändighet har i praxis avseende motsvarande bestämmelse i LOU t.ex. ansetts vara uppfyllt då behovet avsett inköp av livsmedel till skolor, förskolor och servicehus, se Kammarrätten i Göteborgs dom den 29 februari 2012 i mål nr 1446-1452-12. Se även Kammarrätten i Göteborgs dom den 28 februari 2012 i mål nr 7469-7472-11 där kammarrätten uttalade att rekvisitet absolut nödvändighet förutsätter att det rör sig om varor eller tjänster av stor samhällsekonomisk betydelse eller av viktig medicinsk art. En utgångspunkt för vad som kan vara absolut nödvändigt kan vara sådana tvingande hänsyn till allmänintresset som anges i beaktandesats 56 i direktiv 2014/25/EU, jfr Rosén m.fl. Lagen om offentlig upphandling En kommentar, 2015 s. 260. Förutsättningarna att beakta ekonomiska intressen som tvingande hänsyn är begränsade. I skäl 24 i direktiv 2007/66/EG anges att ekonomiska intressen av att avtalets giltighet upprätthålls endast får betraktas som tvingande hänsyn om ogiltighet i undantagsfall skulle leda till oproportionerliga följder. Ekonomiska intressen med direkt koppling till avtalet i fråga bör emellertid inte utgöra tvingande hänsyn.

som innebär synnerlig brådska förutsatt att övriga villkor för undantaget är uppfyllda.⁷

39. Brådska som uppstår till följd av att en upphandling överprövas utgör dock som huvudregel inte sådan synnerlig brådska som kan föranleda rätt till undantag från annonsering. En överprövningsprocess är en omständighet som normalt sett kan förutses av en upphandlande myndighet eller enhet. Genomsnittlig tid för överprövning i en instans år 2018 var ca 4 månader.⁸ En upphandlande myndighet eller enhet behöver ta höjd för eventuella överprövningsprocesser vid planeringen av varje upphandling. Konkurrensverket anser att det åligger den upphandlande myndigheten att beakta tidsåtgång för avtalsspärr, tid för överprövning i första instans samt den eventuella tid för uppstart som ett specifikt kontrakt kräver.
40. I detta fall har överprövningen inte i sig föranlett sådan oförutsebar brådska som kan utgöra skäl för undantag. När Avtalet slöts den 20 juni 2019 hade det gått drygt två månader sedan tilldelningsbeslutet meddelades och överprövningen hade inte pågått under längre tid än vad som kunde förväntas. Att överprövningen därefter kom att dra ut på tiden var inte en omständighet som föranledde den nu aktuella direktupphandlingen. Omständigheterna talar således för att eventuell brådska att sluta Avtalet berott på att SKEAB brustit i sin planering av upphandlingen och avsatt alltför kort tid för överprövning.
41. Inte heller brådska med hänvisning till tidsplanen eller tillståndsförfarandet kan utgöra synnerlig brådska. Tidsplanen var känd sedan en längre tid och eftersom den följer av avtal är det också en omständighet som kan hänföras till SKEAB. Vad gäller tillståndsförfarandet så är detta en omständighet som SKEAB kan förväntas förutse.
42. Eftersom brådskan att direktupphandla inte har föranletts av sådana omständigheter som inte har kunnat förutses och som inte till någon del beror på SKEAB föreligger inte skäl för undantag med stöd av synnerlig brådska.
43. Det noteras också att SKEAB gör gällande att den aktuella anskaffningen var absolut nödvändig. SKEAB har utan närmare beskrivning uppgett att projektet gäller bygget av en industrianläggning som är mycket viktig för hela regionen och dess framtid. SKEAB uppger också att det är nödvändigt att bygget kan genomföras enligt tidsplan, att SKEAB enligt avtal var bunden vid tidsplanen och sannolikt hade drabbats negativt ekonomiskt vid en

---

⁷ Jfr HFD 2019 ref. 65. Av avgörandet framgår att den annonserade upphandlingen påbörjats ca 15 månader innan avtalet beräknades träda ikraft. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade till skillnad från kammarrätten att det därför fanns förutsättningar för att direktupphandla avtal pga. synnerlig brådska.

⁸ Se Konkurrensverkets rapport 2019:3, *Statistik om offentlig upphandling 2019*, s. 164.

försening av projektstart. Beslutet att direktupphandla togs baserat på den tidsplan för handläggning och de indikationer som förvaltningsrätten uttryckte och med beaktande av att den kommande semesterperioden skulle kunna påverka förvaltningsrättens handläggningstid negativt. Enligt SKEAB var den beställning av materiel som gjordes den 12 juni 2019 helt nödvändig för att arbetet skulle kunna påbörjas. Beställningen täckte endast det omedelbara behovet i inledningsfasen.

44. Konkurrensverket anser inte att det av omständigheterna framgår att det skulle röra sig om en sådan absolut nödvändig anskaffning som är en förutsättning för att tillämpa bestämmelsen om synnerlig brådska.
45. SKEAB har också gjort gällande att det har funnits förutsättningar att direktupphandla i juni 2019 mot bakgrund av att det i augusti 2019, det vill säga två månader senare, uppmärksammades att inget av de två anbuden i den annonserade upphandlingen uppfyllde kraven i den upphandlingen.
46. Av 19 kap. 7 § och 6 kap. 5 § LUF följer att en upphandlande enhet får direktupphandla, om det vid ett öppet eller selektivt förfarande inte har lämnats några lämpliga anbud och de villkor som har angetts i de ursprungliga upphandlingsdokumenten inte har ändrats väsentligt. Av 6 kap. 6 § LUF framgår att ett anbud är olämpligt om det är irrelevant för kontraktet och därför uppenbart inte utan väsentliga ändringar kan tillgodose den upphandlande enhetens krav enligt upphandlingsdokumenten.
47. Av omständigheterna framgår att detta undantag inte är tillämpligt. Bland annat noteras att Avtalet slöts i juni under en pågående överprövning av den annonserade upphandlingen, som avbröts först i september 2019. Den annonserade upphandlingen pågick således parallellt med direktupphandlingen. Avtalet, som är ett leveransavtal, har dessutom en annan karaktär än det annonserade avtalet, som var ett ramavtal med fler parter.
48. Det har inte heller framkommit att något annat undantag skulle vara tillämpligt. Avtalet utgör därför en otillåten direktupphandling.

Upphandlingsskadeavgift

49. Vid en otillåten direktupphandling får enligt 21 kap. 1 § 3 och 2 § LUF en allmän förvaltningsdomstol efter ansökan av Konkurrensverket besluta att en upphandlande myndighet ska betala en upphandlingsskadeavgift. Det finns inget krav på att den upphandlande myndigheten ska ha agerat med uppsåt eller av oaksamhet för att en avgift ska kunna dömas ut. Bristande

kännedom om gällande rätt eller missförstånd om lagstiftningens innehåll utgör inte heller någon ursäkt för en överträdelse.⁹

50. En upphandlingsskadeavgift ska vara effektiv, proportionerlig och avskräckande. Syftet med avgiften är bland annat att säkerställa att upphandlingsreglerna följs och att skattemedlen används på ett korrekt sätt.¹⁰

Tidsfristen för Konkurrensverkets ansökan

51. En ansökan om upphandlingsskadeavgift ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom ett år från det att avtalet slöts (21 kap. 7 § LUF).
52. Det avtal som ansökan gäller slöts den 20 juni 2019. En ansökan om upphandlingsskadeavgift måste ha lämnats in till domstolen inom ett år från det datumet.

Överträdelsens sanktionsvärde och avgiftens storlek

53. En upphandlingsskadeavgift ska uppgå till lägst 10 000 kronor och högst tio miljoner kronor. Avgiften får inte överstiga tio procent av kontraktsvärdet. Det högsta avgiftsbeloppet är reserverat för särskilt graverande fall.¹¹ Upphandlingens värde uppgår till 3 232 109 kronor (se punkt 32 ovan). Upphandlingsskadeavgiften kan därför uppgå till högst 323 210 kronor ($3\,232\,109 \times 0,1$).
54. Vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är. I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges om det finns synnerliga skäl. Detta följer av 21 kap. 5 § LUF.
55. Upphandlingsskadeavgiftens storlek ska bestämmas med hänsyn till alla relevanta omständigheter, såväl försvärande som förmildrande, i det enskilda fallet inom ramen för avgiftens avskräckande syfte. Utgångspunkten är att avgiften ska bestämmas så att enheten, och även andra enheter, följer upphandlingsreglerna. Av betydelse är bland annat den upphandlande enhetens agerande. Ju allvarligare överträdelsen kan anses vara, desto högre belopp bör avgiften fastställas till.¹² Det ska även vägas in hur klar överträdelsen kan anses vara. Omständigheten att t.ex. rättsläget är oklart kan påverka sanktionsvärdet så att överträdelsen anses mindre allvarlig. Även förhållanden hos den upphandlande enheten som exempelvis ett upprepat beteende att göra otillåtna direktupphandlingar kan ses som en försvärande omständighet.¹³ Otillåtna direktupphandlingar är en av de

⁹ Prop. 2009/10:180, Del 1, s. 193, 368 och 395.

¹⁰ A. prop. s. 196–197.

¹¹ Se Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2014 ref. 69.

¹² Prop. 2009/10:180 s. 197, 369–370 och 396.

¹³ A. prop. s. 197–198, 369–370 och 396.

allvarligaste överträdelserna inom upphandlingsområdet och sanktionsvärdet ska därför ofta vara högt.¹⁴

56. I detta fall är det fråga om en otillåten direktupphandling vilket talar för ett högt sanktionsvärde. Rättsläget kan inte anses oklart.
57. SKEAB har visserligen till synes ursprungligen haft för avsikt att annonsera upphandlingen. Denna omständighet kan dock i detta fall endast tillmätas en högst begränsad förmildrande verkan. Det är ostridigt att Avtalet inte har varit föremål för annonsering. Det rör sig inte om en sådan direktupphandling där en domstol har konstaterat att behovet inte kunde anstå och som därför har fått bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse. Att den annonserade upphandlingen inte avslutades som planerat har vidare inte huvudsakligen berott på omständigheter som har legat utanför vad SKEAB har kunnat förutse och påverka. Avtalet har också tillgodosett stora delar av det behov som omfattades av den annonserade upphandlingen och SKEAB har inte lagt grund för någon ny annonserad upphandling.¹⁵ Att direktupphandlingen gjordes under den förlängda avtalsspärren i en överprövning som avsåg det behov som tillgodoses genom Avtalet påverkar också sanktionsvärdet i skärpande riktning. Det noteras härvid att SKEAB inte tog initiativ till att avtalsspärren skulle hävas och att SKEAB inte heller informerade domstolen eller motparten i överprövningsmålen om Avtalet.
58. Då upphandlande myndigheter och enheter på eget initiativ informerat Konkurrensverket om en misstänkt överträdelse har detta tidigare i vissa ärenden ansetts utgöra en förmildrande omständighet vid bedömningen av sanktionsvärdet. Eftersom informationen i detta fall lämnades under den pågående överprövningen kan det emellertid antas att det redan fanns en ökad risk för att direktupphandlingen skulle uppmärksammas, och eventuellt bli föremål för talan om ogiltighet enligt LUF eller komma till tillsynsmyndighetens kännedom. I detta sammanhang är det också relevant att beakta att SKEAB inte informerade domstolen eller motparten i överprövningsmålen om Avtalet. Konkurrensverket anser mot denna bakgrund att omständigheten att SKEAB informerat verket ska tillmätas en viss förmildrande verkan.
59. Konkurrensverket anser sammantaget att sanktionsvärdet är något lägre än vid en otillåten direktupphandling av normalgraden. Vid en sammantagen bedömning av omständigheterna i ärendet anser Konkurrensverket att en

---

¹⁴ A. prop. s. 197. Jfr HFD 2014 ref. 69 och Kammarrätten i Göteborgs domar den 20 november 2014 i mål nr 4402-14 och den 2 december 2014 i mål nr 4915-13.

¹⁵ Jfr HFD 2014 ref. 49 där omständigheterna var så förmildrande att det förelåg ringa fall. Jfr även bland annat omständigheterna i Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 27 mars 2018 i mål nr 22458-17.

upphandlingsskadeavgift på 225 000 kronor är en proportionerlig sanktion för den aktuella överträdelsen.

Rosemarie Jansson Håvik

Sophia Anderberg

Bifogas

Bilaga 1

Avtal den 20 juni 2019

Bilaga 2

Meddelande om upphandling av ramavtal den 13 mars 2019